

Sygn. akt I C 1123/22

A.WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Krzysztof Dyl

Protokolant: Magdalena Kopp

po rozpoznaniu w Krakowie w dniu datowania wyroku na rozprawie

sprawy o ustalenie i zapłatę

z powództwa S. G.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. we W.

I. ustala, że umowa z 24 września 2008 r. nr (...) jest nieważna w całości,

II. zasądza od (...) Bank (...) S.A. we W. (KRS (...)) na rzecz powoda S. G. (PESEL (...)) kwotę 5 441,05 zł (pięć tysięcy czterysta czterdzieści jeden złotych 5/100) oraz 803,03 CHF (osiemset trzy franki szwajcarskie 3/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od każdej z tych kwot od dnia 22 lipca 2022 r. do dnia zapłaty,

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

IV. rozstrzyga, że co do zasady wszelkie koszty procesu ponosi strona pozwana, a szczegółowe ich wyliczenie pozostawia referendarzowi sądowemu.

dr Krzysztof Dyl

sędzia sądu okręgowego

Sygn. akt I C 1123/22

Kraków, 20 stycznia 2023 r.

B.UZASADNIENIE WYROKU

Sądu Okręgowego w Krakowie z 3 stycznia 2023 r.

A. Żądanie S. G. (k. 3, k.169)

1. Powód, w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu, wniósł o ustalenie, że umowa kredytu numer (...) zawarta 24 września 2008 r. w K. z (...) Bank S.A. we W., działającym obecnie pod (...) Bank (...) S.A. we W. jest w całości nieważna oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 5 441,05 zł oraz 803 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

2. Uzasadniając strona powodowa wskazała, że zawarta umowa jest nieważna- ponieważ zawiera w swojej treści m. in.: postanowienia abuzywne, jak również jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, prawem bankowym, naturą stosunku

prawnego oraz rażąco narusza interes konsumenta, wobec czego nie istnieje możliwość dalszego wykonywania umowy kredytu, a pozwany winien zwrócić wartość nienależnie uiszczonych na jego rzecz świadczeń.

3. Strona powodowa wniosła też żądanie ewentualne.

B. (...) Banku (...) S.A. w W. (k. 61, k. 202)

4. Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

5. Strona pozwana przedstawiła obszerną argumentację zmierzającą do wykazania, że umowa jest ważna, a jeśli niektóre jej postanowienia są nieważne to można je zastąpić innymi - wskazanymi przez stronę pozwaną. Strona pozwana podniosła zarzut potrącenia i zatrzymania.

C. Okoliczności bezsporne

6. 23 września 2011 r. strona pozwana zmieniła swoją firmę, z (...) Banku S.A. (KRS (...)) na (...) Bank (...) S.A.

D. Ustalenia faktyczne

7. Powód, po złożeniu wniosku o udzielenie kredytu, podpisał oświadczenie, w którym wskazał, że został poinformowany o ryzyku wynikającym ze zmiany kursu waluty i akceptuje to ryzyko. 8 września 2008 r., została wydana decyzja o udzieleniu powodowi kredytu.

8. Dowód: wniosek o kredyt k. 113, oświadczenie o ponoszeniu ryzyka walutowego k. 112, ocena wniosku o kredyt mieszkaniowy k. 121, oświadczenie właścicieli nieruchomości o ustanowieniu hipoteki k. 127.

9. Bank udzielił powodowi kredytu mieszkaniowego w kwocie 54 338,83 CHF, przeznaczonego na zakup działki budowlanej (§1).

10. Stopa bazowa jest Rynkowa Stopa Referencyjna LIBOR 3M (§ 5 ust. 2).

11. Informacja o wysokości stóp bazowych obowiązujących w danym okresie dostępna jest w placówkach bankowych oraz na stronach internetowych banku. Po zmianie oprocentowania bank przesyła kredytobiorcy informację o zmianie oraz zaktualizowany harmonogram spłaty kredytu na ostatni znany Bankowi adres korespondencyjny (§ 5 ust. 9).

12. Z dniem uruchomienia kredytu bank nalicza odsetki według aktualnie obowiązującej w banku stopy bazowej. Bank zaczyna naliczać odsetki według zmienionej stopy bazowej kwartalnej od dnia zapadalności pierwszego terminu spłaty kredytu lub odsetek z tytułu umowy kredytu w kwartale kalendarzowym, dla którego obowiązuje zmieniona stopa (§ 5 ust. 10);

13. Kredytobiorca zobowiązuje się do spłaty zadłużenia wobec banku w 360 równych miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych płatnych do dnia 1 każdego miesiąca. Wysokość poszczególnych rat zostanie określona w harmonogramie spłat, stanowiącym Załącznik nr 3 do niniejszej Umowy (§ 6 ust. 1 i 2);

14. Dowód: umowa k. 427-30.

15. Uruchomienie kredytu udzielonego w walucie obcej następuje w złotych polskich według aktualnego w dniu uruchomienia kursu kupna dewiz (§ 3 ust. 4 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych);

16. Wypłata kredytu następuje w złotych polskich według kursu kupna dewiz obowiązującego w dniu wypłaty kredytu według Tabeli kursów walut. Wypłata kredytu w transzach następuje do równowartości kwot wskazanych w umowie kredytu w PLN. Bank wypłaca transze w kolejności zgodnej z harmonogramem wypłat. W przypadku zmiany kursu waluty obcej, w jakiej jest udzielony kredyt, może wystąpić różnica między kwotą kredytu przeliczoną wg kursu z dnia

wypłaty kredytu a przeliczoną według kursu z dnia podjęcia decyzji kredytowej - zgodnie z § 45 ust. 2 (§ 30 ust. 1 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych).

17. Spłata kredytu oraz prowizji dokonywana jest w złotych polskich jako równowartość wymagalnej kwoty spłaty wyrażonej w walucie obcej - po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży dewiz określonego w Tabeli kursów walut obowiązującej w dniu wpływu środków na rachunek techniczny Klienta (§ 30 ust. 2 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych).

18. W trakcie okresu kredytowania Kredytobiorca może przewalutować kredyt dowolną ilość razy (§ 31 ust. 1 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych);

19. Dla kredytów udzielonych w walucie Obcej (kredyt denominowany) lub kredytów na spłatę kredytu walutowego może wystąpić różnica pomiędzy udzieloną a przewidzianą do wypłaty kwotą kredytu wyrażoną w polskich złotych, wynikającą z różnicy kursów walut. Ryzyko wystąpienia różnic kursowych ponosi Kredytobiorca (§ 45 ust. 1 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych);

20. Kredytobiorca zobowiązuje się do pokrycia ewentualnej różnicy pomiędzy kwotą kredytu przeliczoną na PLN według kursu kupna dewiz obowiązującego w dniu podjęcia decyzji kredytowej a kwotą Kredytu przeliczoną na PLN według kursu kupna dewiz z dnia wypłaty kredytu, niezbędną do zamknięcia inwestycji (różnica ujemna). Nadwyżka z tytułu różnic kursowych (różnica dodatnia) zostanie wypłacona Kredytobiorcy (§ 45 ust. 2 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych).

21. Dowód: Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych k. 31, harmonogram – kredyty hipoteczne k. 125, harmonogram kredytu hipotecznego k. 135.

22. 2 października 2008 r. powodowi została wypłacona kwota kredytu stanowiąca równowartość 110 000 zł to jest 54 338,83 CHF. Przeliczenia dokonano na podstawie powyższego mechanizmu spłaty.

23. Dowód: dyspozycja wypłaty kredytu k. 128, zaświadczenie z banku k. 38, akceptacje oraz rejestracje przelewu z rachunku k. 130.

24. Powód od 1 listopada 2008 r. do 1 stycznia 2022 r. wpłacił na rzecz strony pozwanej kwotę 31 192,15 CHF.

25. Dowód: zaświadczenie k. 36, k. 28, potwierdzenia dokonania przelewów k. 40, k. 195.

26. 29 listopada 2019 r. powód złożył reklamację.

27. Dowód: reklamacja k. 43.

28. 23 kwietnia 2020 r. strona pozwana reklamacji nie uwzględniła.

29. Dowód: pismo 47.

30. 3 stycznia 2021 r. powód ponownie zwrócił się do strony pozwanej, z reklamacją – wezwaniem do zapłaty.

31. Dowód: pismo k. 48.

32. 2 marca 2022 r. strona pozwana nie uwzględniła drugiej reklamacji.

33. Dowód: pismo k. 50.

34. 11 lipca 2022 r. powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty 116.217,20 zł.

35. Dowód: wezwanie do zapłaty k. 173.

36. 26 sierpnia 2022 r. powód wystąpił do strony pozwanej z oświadczeniem o potrąceniu, w którym wskazał, że potrąca on przysługującą mu wierzytelność w kwocie 116 217,20 zł tytułem wpłat uiszczonych bez podstawy prawnej w okresie 1 listopada 2008 r. do 1 kwietnia 2022 r. tytułem spłaty rat kredytu, w kwocie 114 213,27 zł tytułem wpłaconego kapitału. Wobec czego na skutek potrącenia umarzają się do kwoty wierzytelności niższej, do zapłaty na rzecz powoda pozostaje kwota 2 003,93 zł.

37. Dowód: oświadczenie k. 177.

38. Powód potrzebował kredytu na zakup działki budowlanej, na której planował wybudować dom. W momencie zawierania kredytu powód nie prowadził działalności gospodarczej. Powód zdecydował się na kredyt frankowy, ponieważ oferta ta była najkorzystniejsza, a pozwany bank oferował najniższą marżę. Jego zamiarem było jednak zaciągnięcie kredytu w PLN. Doradca przedstawiał kredyt frankowy jako bardziej korzystny i opłacalny, czego dowodziły symulacje, wskazujące na niższe nawet o kilkaset złotych raty kredytowe. Powodowi nie przedstawiono sposobu w jaki bank ustala kurs. Nie zostały mu również przedstawione symulacje rat kredytu, przy wzroście kursu CHF. Powód w chwili zawierania umowy kredytowej był świadomy możliwości wahań kursowych, jednakże nie w wyższej wartości niż kilkanaście procent. Ponadto umowa została zawarta na formularzu podstawionym mu przez Bank, nie była w żaden sposób negocjowana, powód mógł ją przyjąć w całości i podpisać, albo w całości odrzucić. Powód wśród swoich dokumentów związanych z kredytem, odnalazł także umowę obcej mu osoby, która również zaciągała kredyt w pozwanym banku – wspomniana umowa znalazła się w posiadaniu powoda przez nieuwagę pracowników banku.

39. Dowód: zeznania powoda na piśmie, k. 181.

E. Ocena dowodów

40. Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, które nie budziły wątpliwości co do wiarygodności.

41. Sąd ustalając okoliczności udzielenia kredytu oparł się na zeznania powoda.

42. Sąd uznał, że przeprowadzenie dowodów z wnioskowanych opinii biegłych jest zbędne, ponieważ Sąd nie jest uprawniony stosownie do przepisów prawa do zmodyfikowania postanowień umownych poprzez zastąpienie ich głównych postanowień innymi oczekiwanymi przez strony, tym bardziej, że pomiędzy stronami nie ma co do tego zgody.

43. Sąd pominął dowód z zeznań świadków M. S., P. M., A. S., G. K. jako nieistotne dla rozstrzygnięcia.

F. Uzasadnienie prawne

44. Powód w niniejszej sprawie ma status konsumenta w rozumieniu art. 22# k.c. środki z kredytu bankowego były przeznaczone na zakup nieruchomości, zakup ten nie był związany z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Nieważność całej umowy

45. Sąd ocenił, że zawarta umowa jest nieważna z uwagi na sprzeczność z przepisami prawa i zasadami współżycia społecznego – art. 58 § 1 i 2 k.c.

46. Rodzaj stwierdzonych naruszeń uniemożliwił Sądowi stwierdzenie nieważności umowy jedynie w części, a to dlatego, że nieważne postanowienia są elementami istotnymi umowy, a nie istnieje przepis ustawy, który na ich miejsce wprowadza wiążące strony zasady. Ewentualne stwierdzenie nieważności jedynie niektórych postanowień czyni umowę niepełną, niewykonalną i wewnętrznie sprzeczną.

47. W opisanym zakresie wzięto pod uwagę orzeczenia: wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 3 października 2019r., C-260/18 (punkt 44), wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 14 marca 2019r., C-118/17 (punkt 48 i 52).

Sprzeczność z przepisami prawa

48. W analizowanej umowie nie została określona kwota kredytu. Zgodnie z umową § 1 ust 1 CSU wskazuje co prawda, że kwota umowy została określona na 54 338,83 CHF, i stanowi w gruncie rzeczy równowartość 110 000zł, ponieważ kwotę 53 535,80 CHF przeliczono według kursu kupna dewiz z 8 września 2008r., podanego w tabeli kursów obowiązującą w dniu uruchomienia środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych, a do przeliczeń kwot walut uruchamianego kredytu stosowany był kurs kupna waluty obcej wg Tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu wypłaty środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych. Oznacza to, że faktycznie powodowi będzie wydane w PLN tyle ile bank ustali na podstawie swojego kursu w dniu uruchomienia danej transzy kredytu.

49. Przy takich postanowieniach powód nie znał dokładnej wysokości kredytu i wartość ta nie została określona precyzyjnie w umowie, lecz jedynie w przybliżeniu. W dniu wypłaty kwota wierzytelności banku powstawała na podstawie Tabeli kursów, którą sam bank mógł swobodnie kształtować. Okoliczność ta powoduje niezgodność zapisu z wymogiem ustawy.

50. Zgodnie z art. 69 Prawa bankowego (w brzmieniu na dzień podpisania umowy), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

51. Stosownie do wskazanego przepisu umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać między innymi: kwotę i walutę kredytu, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji.

52. Opisane postanowienie dotyczące ustalenie kwoty kredytu jest w ocenie Sądu sprzeczne ze wskazanym przepisem ustawy.

53. Podobnie w umowie nie określono wysokości rat kredytu w formie kwotowej, ponieważ wskazano, że spłata kredytu oraz prowizji dokonywana ma być w złotych polskich, jako równowartość wymagalnej kwoty spłaty wyrażonej w walucie obcej – po jej przeliczeniu według sprzedaży dewiz określonego w Tabeli kursów walut obowiązującej w dniu wpływu środków na rachunek techniczny klienta (§ 30 ust. 2), a konkretne kwoty mają zostać wskazane w harmonogramie spłaty kredytu.

54. Bez znaczenia w opisanym zakresie jest ewentualna polityka banku w zakresie ustalenia opisanych kursów, a to dlatego, że jest niezależna od strony powodowej i nieznana jej w dniu zawarcia umowy.

55. Do umowy wprowadzono klauzule, która daje stronie pozwanej całkowitą dowolność w ustaleniu wysokości zobowiązania strony powodowej w zakresie poszczególnych rat jak i w zakresie całej kwoty jaką ma zwrócić.

56. Wskazane postanowienie jest sprzeczne z ustawą i zasadami współżycia społecznego.

Sprzeczność umowy z zasadami współżycia społecznego

57. Sąd by ocenić zgodność analizowanej umowy z zasadami współżycia społecznego podjął się próby rekonstrukcji ich mając na uwadze charakter umowy, a także jej strony.

58. Po pierwsze dostrzeżono rzecz oczywistą, że w niniejszej sprawie nie zachodzi jakakolwiek równość stron z ekonomicznego punktu widzenia, konsument w zestawieniu z instytucją bankową jest podmiotem ewidentnie słabszym.

59. Okoliczność ta rzutuje częściowo na ocenę ryzyka gospodarczego każdej ze stron dla jej bytu, z pewnością w tym zestawieniu bank ryzykuje mniejszy procent swoich aktywów aniżeli konsument.

60. Po drugie dostrzeżono różnicę w poziomie zakresu wiedzy o ryzyku ekonomicznym w tym makroekonomicznym w zawarciu i realizacji danej umowy. Można w opisanym zakresie zdecydowanie przyjąć, że zakres wiedzy instytucji zajmującej się zawodowo udzielaniem kredytów o rozbudowanej, profesjonalnej strukturze jest większy niż konsumenta.

61. Po trzecie Sąd zważył pożądaną społecznie i gospodarczo zakres ryzyka zawarcia i realizacji umowy takiej, a nie innej treści. Dostrzeżono, że to po stronie banku leży obowiązek takiego skonstruowania umowy aby zabezpieczył on swój byt, w tym zwłaszcza godziwy zysk jako instytucji szczególnie ważnej dla gospodarki rynkowej, przy czym jednocześnie tak ustalił swoje uprawnienia umowne by pozostawić konkretny obszar uprawnień i odpowiedzialności dla konsumenta.

62. Obszar ten powinien w ocenie Sądu być wyraźny – łatwy do zrozumienia przez konsumenta bez konieczności poszukiwania wiedzy specjalistycznej. Ponadto powinien on być konkretny – to jest obejmować przynajmniej główne postanowienia umowne.

63. Przechodząc do oceny zgodności z tak zarysowanymi zasadami współzycia społecznego Sąd uznał, że zawarta umowa prowadzi do bezwzględnego uprzywilejowania banku w zakresie ustalenia wysokości zobowiązania konsumenta, a tym samym konsument pozbawiony jest już w momencie zawarcia umowy wiedzy o wyraźnej granicy swojego zobowiązania, które jest głównym postanowieniem umownym.

64. Brak zgodności z zasadami współzycia społecznego dostrzegalny jest także w tym, że opisane postanowienie umowne nie mogło być przedmiotem negocjacji, stanowiło element umowy, który nie był pozostawiony do decyzji konsumentowi.

65. W ocenie Sądu bank przyznał sobie w ramach zawartej umowy uprawnienie zbyt daleko idące w zakresie możliwości kształtowania swojej wierzytelności wobec klienta, a jednocześnie tego uprawnienia nie przyznał w odniesieniu do wierzytelności klienta wobec banku. Klient nie mógł na podstawie jedynie swojego oświadczenia zdecydować, że bank ma mu zapłacić więcej, przy zachowaniu obowiązku zwrotu należności jak w pierwotnej umowie.

66. Z zawarciem każdej umowy wiąże się część ryzyka ekonomicznego, która nie jest możliwa do zabezpieczenia nawet przy zachowaniu zasady swobody umów. Bank w analizowanej sprawie za pomocą opisanego mechanizmu swobodnego kształtowania wierzytelności klienta takie uprawnienie sobie jednak przyznał, co Sąd uznał za brak zgodności z zasadami współzycia społecznego.

67. Paradoksalnie w rachunku ogólnym mogło być tak, że pozbawienie się przez bank ryzyka opisanego w poprzednim punkcie mogło prowadzić do łatwiejszej dostępności kredytu, niższych rat, a zwłaszcza konkurencyjności banku wobec innych banków itp. jednakże Sąd uznaje, że przypadku umowy kredytu konsument musi ponosić koszt ryzyka jakie ponosi bank udzielając mu kredytu na zasadach zgodnych z przepisami prawa, to jest zwłaszcza w granicach ściśle określonej wysokości zobowiązania konsumenta. Jest to koszt jaki musi ponieść konsument by zabezpieczyć swoje prawa oraz wynagrodzenie jakie musi uzyskać bank by prawa konsumenta zachować.

68. Sąd odrzucił jako ważki argument wskazanie, że klient mógł zdecydować się o wyborze kredytu w PLN. Sąd nie dostrzega niczego nagannego w poszukiwaniu przez konsumentów rozwiązań najbardziej ekonomicznie korzystnych – także w krótkim horyzoncie czasu.

69. Trudno oczekiwać, by konsument miał obowiązek w momencie brania kredytu by przewidywać zmiany kursów walut na rynkach światowych, w tym zwłaszcza zmiany walut, kraju którego nie jest obywatelem, nie ma wpływu w najmniejszym stopniu nawet na politykę fiskalną rządu tego kraju, czy też banku tego kraju.

70. Dostrzec także należy, że przyczyna dużej podaży kredytów w CHF oraz ich atrakcyjność w zakresie wysokości rat mogła też wynikać z makroekonomicznych celów poszczególnych rządów Unii Europejskiej ze strefy EURO, które zmierzały w ten sposób stworzyć społeczne warunki do akceptacji wprowadzenia tej waluty w Polsce. Tego rodzaju zamierzenia pozostają całkowicie poza zakresem przewidywania przeciętnego konsumenta, który w ocenie Sądu powinien być chroniony przed faktami dokonanymi by wymóc na nim określoną postawę o charakterze politycznym.

71. Ponadto Sąd ocenił, że strona powodowa nie posiadała od początku zawarcia umowy informacji wprost, że może kredyt spłacać bezpośrednio w CHF, a nie w PLN za pośrednictwem banku i jego kursu przeliczeniowego. Uprawnienie to nie wynikało wprost zwłaszcza z §30 ust. 2 regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych.

72. Czyniąc rozważania i oceny dotyczące zasad współżycia społecznego Sąd miał na uwadze także: wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2019 r., sygn. akt I CSK 736/17, zwłaszcza w zakresie oceny braku pełnej świadomości konsumenta o ryzykach wynikających z umowy, wyrok Sądu Najwyższego z 19 listopada 2015 r., sygn. akt IV CSK 804/14, w zakresie negatywnej moralnej oceny umowy, która dla jednej ze stron jest krzywdząca.

Przesłanki nieważności z art. 385# k.c.

73. Sąd ocenił, że nieważność umowy może być także przyjęta z uwzględnieniem zasad z art. 385# k.c. i podzielił w całości w tym zakresie argumentację powoda, k. 10 i następne.

74. Czyniąc tę ocenę Sąd miał na wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 2019 r., sygn. akt IV CSK 309/18, który wskazał między innymi, że:

75. Niedozwolone (nieuczciwe) w rozumieniu art. 3851 § 1 k.c. są postanowienia umowy kredytu bankowego (art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2187 z późn. zm.), denominowanego w obcej walucie, kształtujące prawa i obowiązki konsumenta-kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami przez uzależnienie warunków waloryzacji świadczenia pieniężnego (art. 358 k.c.) od woli banku udzielającego kredytu. Dotyczy to w szczególności odwołania się w klauzuli umownej do kursów walut zawartych w tabeli tego banku, ogłaszanej w jego siedzibie, bez wskazania ograniczeń umownych w postaci skonkretyzowanych, obiektywnych kryteriów zmian stosowanych kursów walutowych.

Postanowienia główne umowy

76. W ocenie Sądu kwestionowane przez powoda klauzule umowne (szczególnie postanowienia: § 4 ust. 1 oraz § 4 ust. 2 umowy kredytu, jak też: §3 ust. 4 §5 ust. 6, §30 ust. 1 i 2 Regulaminy udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych) określają główne świadczenia stron. Mechanizm waloryzacji świadczeń z umowy kredytu do waluty obcej wpływa na wysokość rat kredytu w złotych polskich spłacanych przez powoda, a rata kredytu i jego wysokość jest głównym postanowieniem umowy.

77. Po pierwsze, poprzez przeliczenie kwoty kredytu wypłaconej powodowi w PLN na CHF po kursie wskazanym w umowie dochodzi do ustalenia salda kredytu w walucie CHF, jakie ma zostać przez stronę powodową spłacone, stanowiącego podstawę do ustalenia wysokości poszczególnych rat kapitałowych w walucie CHF.

78. Po drugie, poprzez przeliczanie kwoty poszczególnych rat wyrażonych w CHF na PLN po kursie wskazanym w umowie dochodzi do ustalenia wysokości rat spłacanych ostatecznie przez powodów w PLN.

79. Po trzecie, w przypadku przewalutowania kredytu na inną walutę według kursów wskazanych w umowie dochodzi do ponownego ustalenia zarówno wysokości pozostałego do spłaty kapitału kredytu, jak i wysokości rat kredytu.

Brak indywidualnego uzgodnienia postanowień

80. Postanowienia umowy w zakresie ustalenia kursu walut przyjmowanych do ustalenia wysokości długu i zobowiązania nie były indywidualnie uzgodnione.

81. Umowę zawierano w ten sposób, że wzór umowy był nienegocjowany, a przedmiotem zmian mogła być wysokość zobowiązania, okres kredytowania, czy też zabezpieczenia i inne kwestie poboczne. Przedmiotem negocjacji nie były zasady ustalania kursu CHF do PLN i odwrotnie ustalone w umowie. Postanowienia te nie były nawet przedmiotem należytego wyjaśnienia ze strony banku, a dokonywane przez bank pouczenia dotyczące zmiany kursu waluty były nieprawdziwe, ponieważ nie dotyczyły postanowienia umownego, ale kursu rynkowego, a te nie były elementem umowy.

Brak jednoznaczności postanowień

82. Postanowienia umowne dotyczące zasad ustalenia kursu przez bank w niej nie istnieją w ogóle, ponieważ je przemilczano, a zatem są niejednoznaczne. Argumentacja banku odwołująca się do istnienia wewnętrznych regulacji w tym zakresie jest bezprzedmiotowa – bo regulacje wewnętrzne banku nie są elementem umowy.

83. Pouczenie, którego bank udzielił konsumentowi dotyczy zmiany kursów walut w rozumieniu ogólnym. Nie dotyczy ono pouczenia o tym, że kurs ten jest swobodnie ukształtowany przez bank, a stosownie do postanowień umowy konsument nie ma żadnego wpływu na ustalenie banku w tym zakresie. Pouczenie było w tym znaczeniu mylące i nieprawdziwe bo nie dotyczyło postanowień umowy.

84. Bez znaczenia dla oceny jednoznaczności postanowień jest prezentowanie przez bank kursów historycznych CHF, nawet w zakresie tych stosownych przez bank, a nie tylko przez NBP. Konsument nie był pouczony o tym, że kurs ten można dowolnie zmienić po stronie banku.

85. Oświadczenie złożone przez powodowa, dotyczące ryzyka walutowego i ryzyka zmiennej stopy procentowej dla kredytów mieszkaniowych, zostało mu przedłożone jako jeden z wielu dokumentów, związanych z uzyskaniem kredytu.

Brak zgodności z dobrymi obyczajami

86. Przyznanie sobie przez bank jednostronnej kompetencji do swobodnego ustalania kursów przyjmowanych do wykonania umowy prowadzi do wniosku, że były one sprzeczne z dobrymi obyczajami w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

87. W umowie wskazano wyłącznie, że kurs zostanie ustalony w oparciu o tabele ustalone przez bank. W konsekwencji, skoro bank nie był w żaden sposób ograniczony umownie w ustalaniu marży, należy uznać, że kurs waluty był arbitralnie ustalany przez bank.

88. Nie określono żadnych wytycznych, ani ograniczeń związanych z powyższymi czynnościami banku. Zarząd banku, na podstawie tak sformułowanych przepisów, w każdej chwili mógł podjąć dowolną decyzję co do wyznaczenia kursu waluty i tym samym określenia wysokości zobowiązania kredytobiorców. To, czy ta decyzja w świetle warunków rynkowych byłaby racjonalna nie ma znaczenia. Istotnym jest wyłącznie to, że od decyzji banku zależy kurs waluty i wysokość zobowiązania kredytobiorcy.

89. Nie ma znaczenia również to, że w danej chwili bank, na podstawie wewnętrznych zarządzeń stosuje mechanizmy zapewniające kursy rynkowe. Te zarządzenia z dnia na dzień się mogą zmienić, a nawet mogły nie być stosowane bo ich naruszenie powoduje jedynie naruszenie zasad wewnętrznych pracodawcy, a nie prawnych.

90. Bank w ocenie Sądu wykorzystał słabszą pozycję konsumenta przy zawieraniu umowy celowo milcząc na temat tego, że sam swobodnie będzie kształtował wysokość zobowiązania klienta bez żadnego ograniczenia, a postanowienie takie jest oczywiście sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Rażące naruszenie interesu konsumenta

91. Sąd uznał, że przytoczone mechanizmy dotyczące ustalenia kursu waluty na potrzeby umowy rażąco naruszają interes konsumenta.

92. Rażąco naruszenie interesu przejawia się we wprowadzeniu do umowy postanowień, które umożliwiają wzrost zobowiązania konsumenta bez żadnego ograniczenia w oparciu o uprawnienie, które ma bank. Konsument nie ma odwrotnego uprawnienia w umowie, tak aby mógł zdecydować, że jest zobowiązanie będzie maleć.

93. Bank naruszył w konsekwencji w sposób rażący interes konsumenta kształtując jego zobowiązanie w sposób całkowicie niedookreślony. Bank doprowadził do zawarcia tego rodzaju umowy wykorzystując przewagę kontraktową wynikającą ze swojej pozycji rynkowej oraz nie dochowując ciężących na nim obowiązków wynikających z przepisów prawa co wyżej już oceniono.

Możliwość utrzymania umowy w części

94. Sąd odrzucił możliwość modyfikacji uznanego za abuzywne postanowienia umowy, ponieważ skutkiem zastosowania art. 385# k.p.c. jest brak związania postanowieniem umownym, a nie jego modyfikacja do innej postaci.

95. Kurs waluty w tym przypadku jest wynikiem dowolnej modyfikacji kursu średniego przez bank. Integralność tego postanowienia, wyrażająca się w tym, że poszczególne części składają się na wynik, który stanowi dopiero kurs waluty, zdaniem Sądu uniemożliwia ingerencję w powyższe równanie w sposób umożliwiający eliminację z równania wyłącznie części odnoszącej się do arbitralnie ustalonej marży.

96. Wskazać należy, że jakkolwiek w orzecznictwie TSUE dopuszcza się pod pewnymi warunkami zastąpienie eliminowanych postanowień umowy, dyspozytywnymi przepisami prawa krajowego, modyfikacja abuzywnych postanowień jest jednak niedopuszczalna (tak w wyroku Trybunał Sprawiedliwości z 29 kwietnia 2021 r. C-19/20).

Zarzut potrącenia i zatrzymania

97. Sąd nie uwzględnił zarzutu potrącenia. Należy wskazać, że powód dochodził zwrotu kwoty łącznie 5.441,05 zł oraz 803,03 CHF tytułem zwrotu świadczenia nienależnego, a kwota 5.441,05 zł stanowi nadwyżkę pomiędzy dokonanymi wpłatami, a wypłacony przez bank kapitał, zaś kwoty 803,03 CHF, pobranych tytułem prowizji potrąconej z udzielonego kredytu, dlatego też ewentualny zarzut potrącenia co do kwoty 155 737,12 zł, nie został w ocenie Sądu wystarczająco uzasadniony.

98. Sąd nie uwzględnił również zarzutu zatrzymania, a to z uwagi na fakt, że podobnie co do potrącenia, jak też co do zatrzymania - kwestia zbadania wysokości wierzytelności strony powodowej wymaga odrębnego postępowania dowodowego.

Przedawnienie

99. Zgodnie z art. 118 k.c. roszczenie powoda o zwrot kwot wpłaconych stronie pozwanej podlega 6-letniemu terminowi przedawnienia. Jako że zobowiązanie do zwrotu świadczenia nienależnego jest zobowiązaniem bezterminowym, którego wymagalność zależy od wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia, bieg terminu przedawnienia roszczenia należy liczyć od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

100. W postanowieniu z dnia 6 lipca 2022 r. Sąd pouczył powoda – konsumenta o konsekwencjach prawnych wynikających z unieważnienia w całości zawartej umowy kredytowej oraz zobowiązał do złożenia oświadczenia czy wobec treści pouczenia powód wyraża zgodę na klauzule abuzywne zawarte w umowie kredytowej i potwierdza te klauzule co sprawia, iż z mocą wsteczną staje się skuteczna cała umowa, bądź odmawia takiego potwierdzenia – w terminie tygodniowym pod rygorem uznania braku oświadczenia w terminie za odmowę potwierdzenia klauzul i uznanie nieważności umowy kredytowej w całości. Powód odebrał niniejsze postanowienie dnia 22 lipca 2022 r.

101. Wobec powyższego w ocenie Sądu najwcześniejszy możliwy termin, w którym powód mógł się domagać od strony pozwanej zwrotu świadczenia, nastąpił w dniu złożeniu przez niego oświadczenia, że nie wyraża zgody na związanie niedozwolonymi postanowieniami umownymi, czyli w dniu 22 lipca 2022 r.

102. Bieg 6-cio letniego terminu przedawnienia roszczenia powoda o zwrot kwot rat wpłaconych stronie pozwanej nie mógł się więc rozpocząć wcześniej niż w lipcu 2022 r.

Rozstrzygnięcie Sądu w pkt I wyroku

103. Sąd uznał, że powód posiada interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy w rozumieniu art. 189 k.p.c. Na chwilę obecną jest bowiem zobowiązany do spłacania rat kredytu (umowa formalnie obowiązuje), stąd istnieje niepewność co do ważności umowy i w konsekwencji wysokości jego zobowiązania oraz wymagalności.

Rozstrzygnięcie Sądu w pkt II wyroku

104. Mając powyższe na uwadze Sąd uwzględnił roszczenie na podstawie art. 405 w zw. z 410 k.c. Zasądzono to co powód świadczył na poczet umowy nieważnej w walucie PLN oraz CHF.

Odsetki

105. Sąd zasądził odsetki od dnia 22 lipca 2022 r., tj. od dnia złożenia oświadczenia, mając na uwadze treść postanowienia z dnia 30 sierpnia 2022 r. (k. 196) oraz stosownie do postanowień uchwały z 7 maja 2021 r, sygn. akt III CZP 6/21.

G. Koszty procesu

106. Strona pozwana przegrała w całości (powód uległ jedynie w niewielkim zakresie w odniesieniu do żądania odsetek) zatem w ocenie Sądu to ją obciążają koszty procesu stosownie do art. 100 k.p.c., a ich szczegółowym obliczeniem zajmie się Referendarz sądowy.

dr Krzysztof Dyl

sędzia sądu okręgowego

(...)

K.,(...)

(...)

(...)

(...)

(...)

(...)